ARREST VAN HET HOF (Vierde kamer)
24 juni 1986 *

In zaak 157/85,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van de Pretore te Genua, in het aldaar aanhangig geding tussen

L. Brugnoni en R. Ruffinengo

en

Cassa di risparmio di Genova e Imperia

om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van de artikelen 67, 68, 73 en 108, lid 3, EEG-Verdrag alsmede van de Eerste richtlijn van de Raad van 11 mei 1960 voor de uitvoering van artikel 67 van het Verdrag (PB 1960, blz. 921) en van de Tweede richtlijn van de Raad van 18 december 1962 ter aanvulling en wijziging van de Eerste richtlijn (PB 1963, blz. 62), ten einde de verwijzende rechter in staat te stellen zich uit te spreken over de verenigbaarheid van enkele bepalingen van de Italiaanse deviezenregeling met het gemeenschapsrecht,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Vierde kamer),

samengesteld als volgt: K. Bahlmann, kamerpresident, T. Koopmans, G. Bosco, T. F. O'Higgins en F. Schockweiler, rechters,

advocaat-generaal: M. Darmon
griffier: H. A. Rühl, hoofdadministrateur

gelet op de opmerkingen ingediend door:

— L. Brugnoni en R. Ruffinengo, verzoekers in het hoofdgeding, vertegenwoordigd door G. Conte en G. M. Giacomini, advocaten te Genua;

* Procestaal: Italiaans.

— Cassa di risparmio di Genova e Imperia, verweerster in het hoofdgeding, vertegenwoordigd door P. Musante, advocaat te Genua;

— de regering van de Italiaanse Republiek, vertegenwoordigd door M. Conti, avvocato dello Stato, als gemachtigde, en

— de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door G. Berardis, lid van haar juridische dienst, als gemachtigde;

gehoord de conclusie van de advocaat-generaal ter terechtzitting van 7 mei 1986,

het navolgende

ARREST

(omissis)

In rechte

1 Bij beschikking van 16 mei 1985, ingekomen ten Hove op 23 mei daaraanvolgend, heeft de Pretore te Genua krachtens artikel 177 EEG-Verdrag drie prejudiciële vragen gesteld over de uitlegging van de artikelen 67, 68, 73 en 108 EEG-Verdrag alsmede van de eerste twee richtlijnen van de Raad van 11 mei 1960 en 18 december 1962 voor de uitvoering van artikel 67 van het Verdrag (PB 1960, blz. 921, en PB 1963, blz. 62), ten einde zich te kunnen uitspreken over de verenigbaarheid van enkele bepalingen van de Italiaanse deviezenregeling met het gemeenschapsrecht.

2 Deze vragen zijn gerezen in een geschil over de aankoop van buitenlandse effecten door een Italiaans ingezetene, L. Brugnoni. Deze had in november 1984 via zijn bijzondere gemachtigde, R. Ruffinengo, aan de Cassa di risparmio di Genova e Imperia opdracht gegeven tot aankoop van door de EGKS uitgegeven en aan een buitenlandse effectenbeurs genoteerde obligaties ter waarde van 5 000 DM. De Cassa di risparmio voerde de opdracht uit, doch gaf de obligaties voor rekening

van Brugnoni en Ruffinengo in bewaring bij de Deutsche Bank te Frankfurt, ter zake waarvan hun bewaarloon in rekening werd gebracht. Bovendien bracht zij hun een bedrag in rekening ten belope van 50% — later verminderd tot 30% — van de tegenwaarde van de obligaties in LIT, welk bedrag ingevolge de Italiaanse deviezenvoorschriften als waarborgsom moest worden gestort. Brugnoni en Ruffinengo dagvaardden de Cassa di risparmio daarop voor de Pretore te Genua en vorderden, haar te veroordelen tot uitlevering van de obligaties en tot terugbetaling van de ter zake van waarborgsom en bewaarloon in rekening gebrachte bedragen.

3 Verzoekers in het hoofdgeding betwistten niet, dat de bank in overeenstemming met de Italiaanse wetgeving had gehandeld. Deze stelt immers bijzondere voorwaarden met betrekking tot de aankoop en het bezit van buitenlandse effecten. Zo mogen ingevolge artikel 5 van wet nr. 786 van 25 juli 1956 (GURI nr. 192 van 2.8.1956) ingezetenen zonder ministeriële vergunning geen participaties in buiten Italië gevestigde vennootschappen in bezit hebben noch in het buitenland uitgegeven of betaalbare aandelen of obligaties. Ingevolge een krachtens deze wet vastgesteld ministerieel besluit van 12 maart 1981 (GURI, supplement nr. 82 van 24.3.1981) mogen Italiaanse ingezetenen evenwel onder bepaalde voorwaarden in het buitenland uitgegeven of betaalbare aandelen en obligaties aankopen. Deze voorwaarden behelzen onder meer de verplichting om een waarborgsom te storten en om de effecten in bewaring te geven bij een erkende bank.

4 Volgens artikel 15 van het besluit van 12 maart 1981 moeten ingezetenen bij aankoop van dergelijke effecten een bedrag gelijk aan 50% van de waarde van de belegging storten op een niet-rentende geblokkeerde rekening bij de bank die de transactie uitvoert. In 1984 is dit bedrag verminderd tot 30% in geval van aankoop van door de Instellingen van de Gemeenschap uitgegeven obligaties die aan een buitenlandse effectenbeurs zijn genoteerd. Artikel 20 van het besluit bepaalt, dat in het buitenland uitgegeven of betaalbare aandelen en obligaties in bewaring moeten worden gegeven bij een erkende bank; aan deze voorwaarde wordt geacht te zijn voldaan, wanneer de erkende bank de effecten op eigen naam en voor rekening van de rechthebbende in bewaring geeft bij een buitenlandse bank.

5 Verzoekers in het hoofdgeding stelden, dat deze nationale regeling in strijd was met het gemeenschapsrecht en inzonderheid met de bepalingen van de artikelen 67 en 68 EEG-Verdrag inzake het vrije verkeer van kapitaal. Zij erkenden weliswaar, dat de vrijmaking van het kapitaalverkeer geschiedt volgens het ritme voorzien in de door de Raad krachtens artikel 69 EEG-Verdrag vastgestelde richtlijnen, doch wezen er daarbij op, dat in de bijlage bij de twee reeds ter uitvoering van arti-

kel 67 vastgestelde richtlijnen van 1960 en 1962 het gehele kapitaalverkeer in vier categorieën is verdeeld — lijsten A, B, C en D — en dat voor de in lijst B genoemde transacties — waaronder de verwerving door ingezetenen van ter beurze verhandelde buitenlandse effecten — een onvoorwaardelijke liberalisatie geldt.

6 Voor de Pretore te Genua voerde de Cassa di risparmio, verweerster in het hoofdgeding, aan dat de Commissie de Italiaanse Republiek bij beschikking nr. 85/16 van 19 december 1984 (PB 1985, L 8, blz. 34) uitdrukkelijk had gemachtigd, bepaalde vrijwaringsmaatregelen te blijven toepassen. Tot deze vrijwaringsmaatregelen behoorde de verplichting, een renteloos garantiedeposito ten belope van 30% te storten bij transacties in door de Instellingen van de Gemeenschap uitgegeven buitenlandse effecten. Daarbij geldt tevens de voorwaarde, dat de betrokken effecten gedurende meer dan een jaar worden aangehouden; om dit te kunnen controleren, moeten deze effecten in bewaring worden gehouden.

7 Voor een juiste oplossing van het geschil achtte de Pretore het noodzakelijk het Hof de navolgende prejudiciële vragen voor te leggen:

„1) Indien ingezetenen in vreemde valuta luidende, ter beurze verhandelde buitenlandse effecten of in vreemde valuta luidende buitenlandse obligaties verwerven, hebben zij dan als subjecten van het gemeenschapsrecht rechten die krachtens rechtstreeks toepasselijke gemeenschapsvoorschriften door de Lid-Staten moeten worden gerespecteerd, aangenomen dat deze transacties door hun vermelding in lijst B van de bijlagen bij de richtlijnen van de Raad van 11 mei 1960 en 18 december 1962 voor de uitvoering van artikel 67 van het Verdrag behoren tot de geliberaliseerde kapitaalbewegingen ? Zo ja, zijn dan met het gemeenschapsrecht verenigbaar restrictieve nationale maatregelen die invloed hebben op de uitvoering van de overeenkomst en op de beschikkingsbevoegdheid over de verkregen zaak, waarbij met name valt te denken aan de verplichting tot bewaargeving van de zaak bij tot bewaring en beheer bevoegde banken, overeenkomstig artikel 5 van besluitwet nr. 476 van 6 juni 1956, omgezet in wet nr. 786 van 25 juli 1956, juncto artikel 20 van het ministerieel besluit van 12 maart 1981 ?

Of valt bedoelde transactie, waar zij behoort tot de in beschikking nr. 85/16/EEG van de Commissie genoemde kapitaalbewegingen en gelet op de daarin voorkomende verwijzing naar artikel 108, lid 3, EEG-Verdrag, onder de kapitaalbewegingen die de Lid-Staten krachtens de artikelen 67 en 68 EEG-Verdrag te allen tijde aan beperkingen kunnen onderwerpen, zodat de door de Lid-Staat vastgestelde, ook van strafsancties voorziene restrictieve maatregel in deze sector wettig is ?

2) Vormt de omstandigheid dat de Italiaanse regering zich niet gehouden heeft aan de overlegprocedure die in artikel 73 EEG-Verdrag is voorzien voor de vaststelling of handhaving van restrictieve maatregelen betreffende kapitaalbewegingen die de betrokken Lid-Staat dient te liberaliseren, een schending van het EEG-Verdrag, gelet op de beschikkingen nrs. 74/287/EEG, 75/355/EEG en 85/16/EEG ?

3) Moet de in beschikking nr. 85/16/EEG van de Commissie van 19 december 1984 aan de Italiaanse Republiek verleende machtiging om bepaalde vrijwaringsmaatregelen te blijven toepassen, wegens de uitdrukkelijke verwijzing naar de beschikkingen nrs. 74/287/EEG en 75/355/EEG worden uitgelegd als een verdere verlenging van de eerdere, sedert 1974 geldende machtigingen, of gaat het daarbij, gezien de bewoordingen van artikel 1 van de beschikking en haar inwerkingtreding overeenkomstig artikel 191, tweede alinea, EEG-Verdrag, om een nieuwe machtiging die bijgevolg niet geldt voor transacties die vóór 19 december 1984 hebben plaatsgehad ?"

8 Deze vragen gaan uit van de vaststelling, dat de transactie waarop het geding betrekking heeft, moet worden gekwalificeerd als verwerving door een ingezetene van ter beurze verhandelde buitenlandse effecten, dat zij derhalve behoort tot de transacties welke blijkens lijst B van de bijlagen bij de richtlijnen inzake het kapitaalverkeer volledig zijn geliberaliseerd, doch dat de Italiaanse Republiek bij beschikking nr. 85/16 van de Commissie is gemachtigd, vrijwaringsmaatregelen te nemen die een beperking van het kapitaalverkeer inhouden.

9 De aard van de in afwijking van de communautaire verplichtingen toegestane beperkingen is omschreven in de bijlage bij beschikking nr. 85/16. Met betrekking tot effectentransacties is onder meer het volgende bepaald:

„a) Voor het verwerven door ingezetenen van ter beurze verhandelde buitenlandse effecten moet een renteloos bankdeposito worden gevormd ten bedrage van:

— 30% van de aankoopsom van effecten die zijn uitgegeven door de Instellingen van de Europese Gemeenschappen en de EIB.

— ...

mits de verworven effecten gedurende meer dan een jaar worden aangehouden.

Indien dit laatste niet het geval is bedraagt het deposito 50% van de aankoopsom.

b) ..."

10 Beschikking nr. 85/16 is vastgesteld krachtens artikel 108, lid 3, EEG-Verdrag, volgens hetwelk de Commissie een Lid-Staat in geval van moeilijkheden of ernstig dreigende moeilijkheden in diens betalingsbalans kan machtigen om vrijwaringsmaatregelen te nemen waarvan zij de voorwaarden en de wijze van toepassing bepaalt. Eerder — bij de eveneens krachtens artikel 108, lid 3, van het Verdrag gegeven beschikking nr. 74/287 van 8 mei 1974 (PB 1974, L 152, blz. 18), gewijzigd bij beschikking nr. 75/355 van 26 mei 1975 (PB 1975, L 158, blz. 25) — had de Commissie de Italiaanse Republiek reeds gemachtigd, onder meer bij effectentransacties van ingezetenen storting te verlangen van een renteloos bankdeposito van ten hoogste 50% van het bedrag van de overmaking van kapitaalbedragen naar de andere Lid-Staten.

11 In dit verband gezien, komen de vragen van de nationale rechter er in wezen op neer, dat hij wenst te vernemen:

a) of op grond van beschikking nr. 85/16 storting van een renteloos bankdeposito mocht worden verlangd voor een transactie verricht vóór de inwerkingtreding van de beschikking, daar deze een verlenging inhoudt van de eerder bij de beschikkingen nrs. 74/287 en 75/355 verleende machtigingen (derde vraag);

b) of beschikking nr. 85/16 de Italiaanse Republiek toestaat niet enkel een renteloos bankdeposito te verlangen, doch ook de verplichting op te leggen de ver-

worven effecten in bewaring te geven bij een erkende bank of bij een door de erkende bank aangewezen buitenlandse bank (eerste vraag);

c) of artikel 73 EEG-Verdrag is geschonden doordat de daarin voorziene overlegprocedure niet is gevolgd bij de vaststelling of handhaving door de Italiaanse regering van maatregelen die het reeds vrijgemaakte kapitaalverkeer beperken (tweede vraag).

A — Toepassing in de tijd van beschikking nr. 85/16

12 Verzoekers in het hoofdgeding voeren aan, dat op het moment van de in geding zijnde transactie, dat wil zeggen in november 1984, beschikking nr. 85/16 nog niet was vastgesteld. Op dat moment gold voor de transactie beschikking nr. 74/287, waarbij de Italiaanse Republiek tijdelijk was gemachtigd, van ingezetenen te verlangen dat zij voor een dergelijke transactie een renteloos bankdeposito stortten. Beschikking nr. 74/287 is evenwel bij artikel 3 van beschikking nr. 85/16 uitdrukkelijk ingetrokken. Bijgevolg hadden de bij inwerkingtreding van beschikking nr. 85/16 reeds gestorte renteloze bankdeposito's voor voordien verrichte transacties moeten worden vrijgegeven, daar deze beschikking geen terugwerkende kracht had of kon hebben.

13 De Cassa di risparmio di Genova e Imperia, de Italiaanse regering en de Commissie zijn van mening, dat beschikking nr. 85/16 geen nieuwe machtiging inhoudt, maar een verlenging van de eerder gegeven machtiging. Aangezien deze dus geldig was gebleven, was de Italiaanse regeling inzake het renteloos bankdeposito zonder onderbreking in overeenstemming met het gemeenschapsrecht geweest.

14 Deze laatste stelling moet worden aanvaard. Immers, beschikking nr. 85/16 machtigt blijkens haar opschrift de Italiaanse Republiek om de toepassing van bepaalde vrijwaringsmaatregelen gedurende een periode van drie jaar „voort te zetten". De strekking van deze beschikking wordt verduidelijkt door de vijfde overweging van haar considerans, volgens welke „het opheffen van de vrijwaringsmaatregelen, tot het nemen waarvan Italië werd gemachtigd, geleidelijk moet geschieden", weshalve „bepaalde deviezenrestricties op kapitaaltransacties die normaal geliberaliseerd zijn, gehandhaafd dienen te worden".

15 Beschikking nr. 85/16 is bijgevolg te beschouwen als de verlenging voor een beperkte periode van de eerder bij de beschikkingen nrs. 74/287 en 75/355 verleende machtigingen; zij machtigt dus de Italiaanse Republiek om de verplichting van een renteloos bankdeposito te handhaven met betrekking tot een transactie die vóór haar inwerkingtreding heeft plaatsgehad.

B — De bewaargeving van effecten bij een erkende bank

16 Volgens verzoekers in het hoofdgeding vormt de verplichting om buitenlandse effecten in bewaring te geven, een belemmering van het kapitaalverkeer, die des te ernstiger is omdat Italiaanse ingezetenen zelfs geen recht hebben op de materiële overbrenging van de gekochte effecten naar Italië, daar de erkende Italiaanse banken steeds een collectief depot vormen bij een van hun buitenlandse correspondenten. De Italiaanse regering zou daarmee het reeds vrijgemaakte kapitaalverkeer aan beperkingen hebben onderworpen die door de beschikkingen van de Commissie inzake de vrijwaringsmaatregelen niet waren toegestaan.

17 Zij betogen verder, dat de verplichting om buitenlandse effecten in bewaring te geven bij een erkende bank, een discriminatie inhoudt op grond van de plaats waar het kapitaal wordt belegd, aangezien een dergelijke verplichting niet geldt voor Italiaanse effecten. Artikel 67 EEG-Verdrag bepaalt immers uitdrukkelijk, dat het vrije verkeer van kapitaal de opheffing meebrengt van discriminerende behandeling „op grond van het gebied waar het kapitaal wordt belegd".

18 Ten slotte stellen verzoekers in het hoofdgeding, dat de betrokken Italiaanse regeling onverenigbaar is met artikel 2 van de Eerste richtlijn voor de uitvoering van artikel 67 van het Verdrag. Volgens deze bepaling moeten de Lid-Staten algemene vergunningen verlenen voor het aangaan van overeenkomsten of het „verrichten" van handelingen en voor „de overmakingen tussen ingezetenen van de Lid-Staten", die — gelijk in casu — betrekking hebben op de kapitaalbewegingen van lijst B. De bezitsoverdracht van de effecten aan de verkrijger zou een wezenlijk element van de verrichting van dergelijke transacties zijn.

19 De Italiaanse regering en de Commissie zijn van mening, dat artikel 2 van de Eerste richtlijn de Lid-Staten niet verbiedt te bepalen, dat buitenlandse effecten bij een bank in bewaring moeten worden gegeven. Volgens de Italiaanse regering beoogt de Eerste richtlijn geen beperking van de bevoegdheid van de Lid-Staten om de wijze van beheer van en de uitoefening van de beschikkingsmacht over buiten-

landse effecten te regelen, zolang de verwerving en overdracht van deze effecten voor ingezetenen maar niet onmogelijk wordt gemaakt. Volgens de Commissie zijn bij de Eerste richtlijn weliswaar de beperkingen met betrekking tot het deviezenverkeer opgeheven, doch heeft zij geen betrekking op administratieve belemmeringen als de onderhavige.

20 De Italiaanse regering deelt de opvatting van de Cassa di risparmio, dat de verplichte bewaargeving van buitenlandse effecten een controlemaatregel is, aangezien deze effecten overeenkomstig de door de Commissie goedgekeurde regeling gedurende meer dan een jaar moeten worden aangehouden. Artikel 5 van de Eerste richtlijn voorziet uitdrukkelijk in de mogelijkheid voor de Lid-Staten om controlemaatregelen te treffen.

21 Vooreerst moet worden opgemerkt, dat het hier gaat om een transactie van lijst B van de Eerste richtlijn, waarin de volledig vrijgemaakte kapitaalbewegingen zijn opgesomd. De draagwijdte van deze vrijmaking blijkt uit artikel 67 EEG-Verdrag, volgens hetwelk het vrije verkeer van kapitaal de opheffing omvat van beperkingen met betrekking tot het verkeer van kapitaal toebehorende aan personen die woonachtig of gevestigd zijn in de Lid-Staten, alsmede van discriminerende behandeling op grond van nationaliteit of van de vestigingsplaats van partijen of op grond van het gebied waar het kapitaal wordt belegd.

22 Hieruit volgt, dat de twee door de Raad ter uitvoering van artikel 67 EEG-Verdrag vastgestelde richtlijnen, in zoverre zij bepaalde kapitaalbewegingen volledig wilden liberaliseren, een einde beogen te maken aan administratieve belemmeringen die, ook al voorzien zij geen vergunningplicht voor deviezentransacties en maken zij de verkrijging van buitenlandse effecten niet onmogelijk, niettemin in de weg staan aan de „zo uitgebreid mogelijke liberalisatie" van het kapitaalverkeer, die volgens de considerans van de Eerste richtlijn noodzakelijk is ter verwezenlijking van de doeleinden van de Gemeenschap.

23 Volgens artikel 5 van de Eerste richtlijn beperken haar bepalingen echter niet het recht van de Lid-Staten om de aard en de realiteit van de overeenkomsten, handelingen of overmakingen te controleren of om de maatregelen te treffen die nodig zijn om inbreuk op hun wetten en voorschriften te verhinderen. Tot dergelijke maatregelen kan, zoals de Italiaanse regering terecht heeft aangevoerd, toezicht op de naleving van de voorwaarden behoren die de verkrijgers van buitenlandse effec-

ten ingevolge de door de Commissie krachtens artikel 108 EEG-Verdrag goedgekeurde vrijwaringsmaatregelen in acht moeten nemen. Dit toezicht kan zich met name uitstrekken tot de naleving door de verkrijger van de verplichting om de effecten gedurende meer dan een jaar aan te houden.

24 Het staat aan de nationale rechter, vast te stellen of de betrokken controlemaatregelen in de zin van artikel 5 van de Eerste richtlijn „nodig" zijn om te verhinderen dat inbreuk wordt gemaakt op de door de Italiaanse regeling in overeenstemming met de machtigingsbeschikkingen van de Commissie gestelde voorwaarden voor het verwerven van in het buitenland uitgegeven of betaalbare effecten.

25 Mitsdien moet worden geantwoord, dat een Lid-Staat in het kader van de vrijmaking van het kapitaalverkeer overeenkomstig artikel 2 en lijst B van de Eerste richtlijn niet de verplichting kan opleggen om in het buitenland uitgegeven of betaalbare effecten in bewaring te geven bij een erkende bank of bij een door een erkende bank aangewezen buitenlandse bank, tenzij een dergelijke verplichting nodig is voor het toezicht op de naleving van de door de wettelijke regeling van die Lid-Staat in overeenstemming met het gemeenschapsrecht gestelde voorwaarden.

C — De toepasselijkheid van artikel 73 EEG-Verdrag

26 Artikel 73 voorziet in overleg en, zo nodig, in vrijwaringsmaatregelen voor het geval dat kapitaalbewegingen verstoringen in de werking van de kapitaalmarkt van een Lid-Staat tot gevolg hebben. De beschikkingen nrs. 74/287, 75/355 en 85/16 van de Commissie, die in het onderhavige geding aan de orde zijn, zijn echter vastgesteld op grond van artikel 108. Dit artikel voorziet in overleg, wederzijdse bijstand van de Lid-Staten en, zo nodig, vrijwaringsmaatregelen in geval van moeilijkheden of ernstig dreigende moeilijkheden in de betalingsbalans van een Lid-Staat, voortvloeiende hetzij uit het ontbreken van een globaal evenwicht van zijn balans hetzij uit de aard van zijn beschikbare deviezen.

27 Vergelijking van beide artikelen leert, dat de materiële voorwaarden van artikel 73 verschillen van die van artikel 108 en dat de maatregelen die kunnen worden genomen of waarvoor machtiging kan worden verleend, in beide gevallen niet dezelfde zijn. Dit moet dus ook gelden voor de te volgen procedures; deze kunnen derhalve niet als cumulatief worden beschouwd.

28 Mitsdien moet op de desbetreffende vraag worden geantwoord, dat de procedures bedoeld in artikel 73 EEG-Verdrag niet van toepassing zijn op de besluiten en maatregelen die door een Lid-Staat en door de Commissie krachtens artikel 108 van het Verdrag worden genomen.

Kosten

29 De kosten door de regering van de Italiaanse Republiek en de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening van hun opmerkingen bij het Hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen. Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

HET HOF VAN JUSTITIE (Vierde kamer),

uitspraak doende op de door de Pretore te Genua bij beschikking van 16 mei 1985 gestelde vragen, verklaart voor recht:

1) Beschikking nr. 85/16 van de Commissie van 19 december 1984 (PB 1985, L 8, blz. 34) is te beschouwen als de verlenging voor een beperkte periode van de eerder bij de beschikkingen nrs. 74/287 en 75/355 verleende machtigingen; zij machtigt dus de Italiaanse Republiek om de verplichting van een renteloos bankdeposito te handhaven met betrekking tot een transactie die vóór haar inwerkingtreding heeft plaatsgehad.

2) De verplichting om in het buitenland uitgegeven of betaalbare effecten in bewaring te geven bij een erkende bank of bij een door een erkende bank aangewezen buitenlandse bank, kan door een Lid-Staat niet worden opgelegd in het kader van de vrijmaking van het kapitaalverkeer overeenkomstig artikel 2 en lijst B van de Eerste richtlijn van de Raad van 11 mei 1960 voor de uitvoering van artikel 67 van het Verdrag (PB 1960, blz. 921), tenzij een dergelijke verplichting nodig is voor het toezicht op de naleving van de door de wettelijke regeling van die Lid-Staat in overeenstemming met het gemeenschapsrecht gestelde voorwaarden.

3) De procedures bedoeld in artikel 73 EEG-Verdrag zijn niet van toepassing op de besluiten en maatregelen die door een Lid-Staat en door de Commissie krachtens artikel 108 van het Verdrag worden genomen.

Bahlmann Koopmans

Bosco O'Higgins Schockweiler

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 24 juni 1986.

De griffier
P. Heim

De president van de Vierde kamer
K. Bahlmann